

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПО ПОДНЕ

ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

Месечно 450 драхми, тромесечно 1350 драхми, годишње 54 драхми.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

Стан уредништва:

улица Краља Петра бр. 70.

Уређује ОДБОР

БОРБЕ НА НАШЕМ ФРОНТУ

Званичан коменике Команде Источне Војске

Започети напад 2. септембра на фронту српских армија, уз припомоћ француских дивизија и артиљерије, наставио се јуче са највећим успехом, саобразно предвиђеном програму. Пролом, који је прекинута био на ширини од 11 километара, развио се сада на фронту више од 25 километара, а у дубину просечно 7 километара.

Наш напад имао је за задатак: прво, освојење стрмих и шумовитих висова, Сокола, Доброг Поља и Ветреника, на просечној висини од 1800 метара, од којих су многи изгледали неприступачни пењању, а на којима су Бугари били организовали, у току више од три године, велике одбрамбене системе.

Извршене припреме испред непријатељских осматрачница, које су доминирале равницом, морале су бити извршене искључиво ноћу и поред теškoћа сваке врсте. После јаке артиљеријске припреме први непријатељски положај био је заузет јаким борбом, и поред енергичног отпора Бугара који су ангажовали резерве, доведене најжешће, у против-нападима војеним са великом одлучношћу.

Јуче изјутра покрет се и даље развијао и дозволио да се заузму висови Козјак, највиши врх у овој области, где је непријатељ установио јаку линију повлачења. Масиви Шлема и Голог Била такође су пали у наше руке. Напредовање се наставља с оне стране без застајања и са највећом енергијом. Западно, српске су трупе, једним скоком, заузеле цео масив Сокола и утврђену зону између Градешнице и Сокола. Настављајући напредовање оне су преишле реку Градешницу и освојиле висове на северу, потискујући Бугаре, чије се коморе, тучене из митраљеза од наших авијатичара, журно повлаче у правцу моста Разимбеј.

Влада велики неред у непријатељској позадини у тој области, где су непријатељске јединице, које су се спирале нашем напредовању, потиснуте.

Источно, француске дивизије прошириле су напад српске армије и славно освојиле одбрамбене системе Зборског.

Заробљено је више од 4000 војника, од којих један пуковник и његов штаб, и запленио више од 30 топова, бацача бомби, митраљеза, депоа муниције и огроман ратни материјал.

Француске и српске трупе, борећи се једне поред других, такмичиле су се издржљивошћу, храброшћу и пожртвовањем. Њихов је морал диван. Југословенске трупе гоне непријатеља са дивном енергијом.

Потребно је истаћи нарочито рад франко-српске авијатике, која је својом активношћу и полетом учинила велике услуге петадији, тукући из митраљеза непријатељске колоне у покрету на друмовима, батерије у дејству и поред времена мало повољног у овим планинским пределима. Она је врло тачно обавештавала команду у току трајања борбе. Операције се настављају.

Велика узajамна артиљеријска борба на фронту Бардар—Дојран, на завјутку Црне Реке и у области Битоља.

Затишје у Албанији.

НЕКА ЈЕ СВЕТ ЧАС!

Операције на македонском фронту

Операције на нашем фронту су почеле. Први резултат је сјајан. Српско-француске трупе нападе су најважнији део македонског фронта, заузеле природно најјаче и вештачки најсолидније организоване тачке, као што су Ветреник, Добро Поље, Сокол и Козјак, заробиле до сада преко 4.000 непријатељских војника и заплениле преко 30 топова и велику количину ратног материјала. Успех овога напада у толико је већи, што је непријатељски фронт проломљен и што, према коменикеу Команде Источне Војске, влада велики неред у непријатељској позадини.

Не може се унапред тврдити, колико ће операције трајати, нити каква им је циљ постављен. Међутим се зна, да се операције успешно продужују.

Први успех ових операција поставио је солидну основу за њихово развијање и наговештава још

сјајније резултате. У њему се огледа и недољивост налета српско-француских трупа и умешност шефова у извођењу добро смишљеног плана. Он, уз то, оправдава наде у продужење операција.

Активност на македонском фронту свакојак мора бити саставни део активности на западном фронту. Овај садашњи успех српско-француске војске није и не може бити локалног карактера. Његов је значај шири и већи. Он представља једну победу више у низу свију савезничких победа на путу ка дефинитивном решењу рата у општу савезничку корист.

За нас, Србе, овај успех има нарочити значај. Он нас уводи, за још један корак више, у нашу драгу Отаџбину; он нам, шта више, подиже и учвршћује наду у њено скоро ослобођење и уједињење нашег троневог народа у Демократску Краљевину Срба-Хрвата-Словенаца. Под утицајем ове наде здрхтало је од радости срце сваког Србина на вест о овом првом успеху.

Још нам је у свежој памети бестидна изјава главнокомандујућег бугарске војске, генерала Жекова: »Србија је уништена уз наше учешће; а нисмо заборавили ни његову наду прегњу: »Нема силе, која ће нас лишити наших завојевања«. Сада, после две године дана, он се је, као и цео бугарски народ, могао уверити, не само да Србија није уништена, него и да је дошла до престола Правде, где ће узети видна учешћа у суђењу злочинцима за сва њихова злочинства. Српски и француски војници показали су, с друге стране, и Жекову и бугарском народу, да постоји сила, која ће их спутати у њихове праве границе.

Нека је свега братски проливена француско-српска крв! Нека су свете жртве принесене на олтар Слободе и Правде! Нека је свет час садашњег славног покрета на путу ка ослобођењу наше напавене Отаџбине Срба-Хрвата-Словенаца!

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

ЦИРИХ, 4. — Штутгартер Цајтунг јавља: Добро обавештени кругови тврде да ће Берхтолд заминити Бурјана као министра спољних послова.

ЦИРИХ, 4. — Из Беча јављају, да је цар Карло примио у аудијенцију великог велара Талат пашу и подсекретара министарства спољних послова Решад Хикмета приликом њиховог повратка из Немачке и проласка кроз Беч.

РУМУНИЈА И НЕМАЧКА

Опште озлојеђење противу Немаца

Париз, 4. септембра

Јављају из Цириха, да немачки лист »Милхнер Аугсбургер Цајтунг« доноси један веома песимистичан чланак, у коме расправља о односима између Немачке и Румуније и о нерасположењу што у Румунији влада према Немцима. Мржња Румуна против Немачке, тврди тај лист, постала је јача него што је икада била раније. Војна окупација и војне окупационе власти постале су несносне румунском народу. Немачке војне власти у Румунији сматрају се тамо као органи непријатеља и делају у атмосфери општег озлојеђења против њих.

ТУРСКА И НЕМАЧКА

Озбиљна поремећеност односа

Цирих, 4. септембра

Амбасадор Аустро-Угарске у Цариграду, Палавичини, и представник Немачке, Берндорф, приспели су у Берлин. Овај њихов долазак није у вези са гласовима о кризи, него са негодовањем турских званичних кругова противу закључења допунског уговора између Русије и Немачке. Према вестима из Цариграда, у званичним турским круговима влада велики гнев противу Немаца, а тог штампе је сасвим непријатељски. »Земан пише: да је немачка политика на Кавказу сасвим погрешна. Индал вели: да Турска, која се је толико жртвовала за своје савезнике, мора штитити своје интересе не обавирући се на Немачку. Вакар пише: да Немачка руши једним ударом наше добре односе на којима се радило толико времена. Циљ Турске је да осигура своје источне границе. Сабах пребацује Немачкој што није консултирала Турску прили-

ком закључења допунског уговора са Русијом и што није позвала Турску на конференцију у главном штабу.

ТРИУМФ ДЕМОКРАТИЈЕ

Остварење тежња потлачених народа

Њујорк, 4. септембра

Једнодушно и одушевљено сви амерички листови хвале владу, што је прихватила независност чехо-словачке државе. Они истичу, да овај акт сачињава један корак, који обавезује Сједињене Државе да енергично делају на распарчивању Аустро-Угарске ради остварења оправданих тежња потлачених народа.

Евнинг Пост примећује: да ово признавање даје право признатим народима да траже од Америке финансијску потребну помоћ. Садашњи корак владе Сједињених Држава јасно даје на знање потлаченим европским народима, да амерички народ енергично дела на остварењу триумфа демократије.

ЗА МИР ПРАВА

Нарочити извештај Ратног Пресбирова

Лондон, 24. августа

Извршни Одбор Народне Странке демократских радника упутио је Лојду Џорџу изјаву протеста противу сугестије конгреса радника тредициониста, да се могу отпочети преговори о миру, да буде непријатељ евакуисао Француску и Белгију. Одбор примећује, да ова сугестија не води рачуна о народним тежњама Италије, Румуније, Србије и Црне Горе и о неправдама учињеним руском народу, нити о правима народа, који се налазе под влашћу централних сила. Одбор изјављује да сваки мир који не би водио рачуна о народним правима и о расама значио би триумф Немачке.

БОРБЕ НА ЗАПАДУ

Коментари и појединости

Париз, 4. — Према ухваћеним документима, немачка команда упућује све строжија наређења трупама ради одржавања дисциплине. Француске трупе се налазе у околини Ла Фера и достигле су до ивица тога места. Војна критичари се слажу у томе, да Немци неће моћи да одрже ни јужни део Хинденбургове линије, као што нису могли да држе ни северни.

Лондон, 4. — На Хинденбурговој линији, чији су знатан део Енглези већ заузели и прешли, отпочеће ускоро напади Савезника на целој њеној дужини. Енглези јој се приближавају у близини Л Катлеа и северно од Сен Кантена, а Французи дуж Сома и у околини Ла Фера. Француске и енглеске трупе воде сада борбу са непријатељским заштитивцима отприлике у оним пределима, у којима су вођене борбе и прошле године после Хинденбурговог стратегијског повлачења. Немци чине све напоре да бар за извесно време на тој линији задрже савезничко наступање и даваће огорчен отпор. Или Паризиен даје о томе следеће саопштење: »Немци су свуда удвостручили железничке колосеке и при-

мећује се знатна активност на свима железничким пругама које иду према Сен-Кантену. Стрелачки ровови подигасти су у великом броју, а муниција се хитно приврала. Положаји што су их Немци држали на Хинденбурговој линији 1917. године побољшани су и појачани. Иза Сен-Кантена и дуж канала ископани су многи подземни заклони и утврђени су нови положаји, који су окружени многобројним редовима бодљикавих жица. Артиљерија се састоја поглавито из топова од 240, 210 и 150 мм., као и из знатног броја хаубица. На тим тако утврђеним положајима, који су поглавито јако снабдевени муницијом, Немци се надају да ће моћи зауставити Савезнике«.

Париз, 4. — Еко де Пари јавља: да је јуче г. Клемансо посетио Сен Михаел, где је пољубио свога сина и на лицу места честитао Америчанима на њиховој дивној победи.

Париз, 4. — Претпрошле ноћи непријатељски аероплани бацали су бомбе на париску област. Има неколико жртава. Изазване су материјалне штете.

ДОГАЂАЈИ У РУСИЈИ

Пронадање максималистичког режима

Штокхолм, 4. — Војна и Консуларна Мисија Сједињених Држава у Москви приспеле су овде возом из Харпаранде. Оне су нагло отпутовале из Русије.

Штокхолм, 4. — Према последњим вестима из Москве максималисти у велико свакувину варош.

Париз, 4. — Хавасова Агенција сазнаје из Петрограда, да су сељаци продрли у Петроград, где се уз помоћ грађана енергично боре противу максималиста. Крв тече потоцима, Пожар постепено ништи варош.

Штокхолм, 4. — Из Петрограда јављају да су изабиле велике побуне у Брванску. Објављено је опсадно стање. Летонске трупе, које сада верне максималистима, почела су великим делом прелазити на страну Савезника.

Штокхолм, 4. — На седници делегата трију социјалистичких политичких странака изгласана је следећа резолуција:

«Потписани представници социјалистичких и демократских странака изјављују: да сви укључени уговори између варшавске владе и немачких власти не важе. Никаква обавеза, од оних које је прици Радзивил прихватио на себе у главном немачком штабу, не може имати утицаја на наше држање. Једино народна скупштина, изабрана општим гласањем, може доносити одлуке из области међународне политике наше земље.»

Вашингтон, 4. — *Асошијетед Прес* јавља да је генерал Хорват отпутовао за Прикуч да се састане са шефовима чехословачких трупа.

тоља, 5; Душан Ђ. Костић, политички писар, 7 50; Мемед Алић, трговац из Битоља, 10; Др М. Дузић, санитетски мајор, 4 50; Јевремовић апотекар из Бањике, 4 50 драхм. Комесар за српске избеглице у име српске избеглицке сиротиње овим путем изјављује приложеницима најсрдачнију захвалност на указаној помоћи.

ПРОДАЈА ШТОФА

Војној Задрузи приспело је штоф за официрска одећа. Продаја ће почети у среду 5. овог месеца у Солун. Право

куповине штофа имају г. г. официри и обвезници — чиновници, који у мају и јуну ове године нису штоф купили, како у централни Војне Задруге у Солуну, тако и у њеним филијалама.

ВАШИНГТОН

Вашингтон, 4. — Представници Дом одушевљено је поздравно пошлеће законског предлога, према коме се тражи осам милијарди долара за ратне сврхе.

СА НАШЕГ ФРОНТА

Српски коминике на дан 2. и ноћу 3.-4. септембра

3. септембра одбили смо јаке непријатељске против-нападе у пределу Ковјака. Немачке трупе, које су дојуриле да подрже Бугаре катеране су заједно са њима у бегство.

На целом фронту продиремо и даље. Село Градешница у нашим је рукама; савезничке трупе узеле су село Старовину.

Број заробљеника прелази 4.000; међу њима је и један командант пука.

Број залепљених тонова прелази 50. Непријатељ је оставио и силан други материјал.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Лондон, 4. — У Источној Африци Енглези су задобили значајан успех, јер су напали фон Лепову неколико поразом, а сада га гоне својим колонама. Укупан број снага, којима сада располаже фон Лепов, износи само 200 Европљака и око 2000 домородаца.

Женева, 4. — *«Еко де Парис»* јавља, да централне силе намеравају да заузму и околне Румуније, који да сада није био окупран, како би разоружале целу румунску војску, а то ће учинити одмах, ако би до та доба на управу кабинета који је на власти у Спорузину.

Лондон, 4. — Од почетка британске офанзиве, то јест од 13. прошлог месеца, па до сада, британски су авијаци четири дефанзивно уништили 465 непријатељских аероплана, а две стотине су принудили да слете, те се може сматрати да су се и од њих многи поломиле. За исто то време запаљен је и уништен 61 немачки стални балон, а бачено је 911 тона бомби и експлозива. 262 британска апарата нису се вратила. У ствари, све борбе и сукоби у ваздуху водили су се изнад непријатељских линија.

Штокхолм, 4. — Јављају да су у Петрограду антимаксималисти и да се и даље по утицајама воде јаке борбе. Јављају и за учество генерала

Брусеилова и адмирала Разлова, али званичне потврде нема.

Берн, 4. — Немачка пангерманистичка штампа жучно напада турског министра Давид пашу, који је бечким новинарима изјавио, да централне силе треба да закључе мир, јер је немогуће победити Споразум. Пангерманистички листови поручују Давид пашу, да се са сваком идешом не враћа у Цариград, јер може имати рђаве последице.

Цирих, 4. — Према сигурним извештајима из Цариграда, турске трупе у Ајдиву, које су биле добиле налог да иду на фронт у Месопотамији, одрекле су послушност и побиле све официре, немачке и турске.

Цирих, 4. — Круже вести, да је Аустро-Угарска, због критичног стања у земљи, предузела озбиљне мере у циљу закључења засебног мира. Овде се верује, да је Аустро-Угарска задоцнила само за један час, изгубивши толико времена колико је дозвољено да се неповратно сруши.

Базел, 4. — Члан Рајхстага, Жорж Готајн, пише у *Берлинер Тагеблату*: Једини извор свих погрешака немачких државника јесте главна заблуда која се састоји у томе,

што желе да уреде још од сада питања међународне природе, да доносе решења која би имала вредност једино санкционисањем свих великих сила. Може бити има још људи у Немачкој који се носе мишљу да ће Немачка диктирати мир. Ниједан озбиљан човек то више не мисли.

У истом листу Бернхард Дернбург пише: «Вратили смо се на поште-но схватање ствари. Напуштена је политика компензација и насиља. Ја истичем, да тврђење, по коме је Белгија била у завери са нашим непријатељима, лежи на врло слабој основи, и поред очајних покушаја, на жалост, фон Бисинга, да докаже противно.»

Лондон, 4. — Рајтсрова Агенција јавља да су савезнички авијатичари бомбардовали вароши Франкфурт, Манхајм, Мец-Саблон, Тионвил и Грев. Бомбардовали су их три пута узастопце.

Париз, 4. — *«Фосије Цаитунг»* каже: да је Ердбергер, интерјуисан од дописника *«Az Eseta»*, изјавио: «И поред многих непријатељских напада, ја верујем да ће се ускоро постићи жељени мир. У Немачкој се такође идеја о миру шири. Извесни кругови, који су до сад радили противу већине рајхстага и који су због свог моћног утицаја спречили да се јулска солунска оствари, почињу да се приближују све више одлуци мира. Ја могу рећи да теорија о залогу, која се односи на Белгију, није више политичка идеја у прављајућих кругова. Повратак Белгије јесте једна природна потреба предстојећег мира. Ова идеја заузима све више терена чак и у круговима који су били приставице теорије залога. Мир ће бити закључен на основи једног друштва народа. Овај ће рат бити узалудан, ако не будемо остварили друштво народа и разоружање.»

Ова изјава Ердбергерова, поред тога што доказује колико су Немци принуђени на одрицање од завојевачких прохтева Немачке, представља и једно средство немачке пацифистичке пропаганде.

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Франц. козичнице

Париз, 4. септембра У току претпрошле ноћи француске су трупе између Оазе и Ена наставиле своје напредовање источно од Воксајона и заузеле Мон де Сенж и заробиле 500 војника. Јужније заузеле су Веји. Французи су извршили у Лорену препад и заробили војника.

Доциније. — У току дана Французи су наставили своје нападе у области северо-источно и источно од Санси. У приклогорченог отпора Немца, они су напредовали један километар у дубину на фронту од 4 километра и задобили 600 нових заробљеника и два тона од 105 м. м.

На осталом фронту није било промена.

Енглева козичнице

Лондон, 4. септембра На јужном делу фрон-

та наше су патроле заробиле војника. У близини Плегстерта и источно од Ипра наша је линија знатно помакнута унапред, Узајамна артиљеријска активност наразним секторима.

Америч. козичнице

Вашингтон, 4. септембра Сем локалних борби и јаке активности артиљерије и авијатике није било важних догађаја на сектору Сен Милела.

Италиј. козичнице

Рим, 4. септембра Северно и северо-западно од Граве наши одред, успешно потпомогнути артиљеријом, извршили су препаде на непријатељске линије, поболшале на извесним местима ново заузеле положаје и залепљили многе митраљезе.

На осталом фронту умерена активност артиљерије и патрола. Наши су балони бацали 15 тона експлозива на непријатељску позадину. Оборен је један непријатељски аероплан.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

МИНИСТРИ У СОЛУНУ

Синоћ су допутовали у Солун Министар Народне Привреде Господин Др. Велизар Јанковић и Министар Војни генерал Господин Мих. Рашић.

БОМБАРДОВАЊЕ БИТОЉА

За прошла 24 сата непријатељ је изабацио на варош 2 гранате и на периферију 234 гранате. Жртва нема. Оштећене су две куће. Штета износи 800 динара.

ПОМОЋ ИЗБЕГЛИЦИМА

Помоћ сиромашним српским избеглицама издаваће

се у комесаријату од 5-ог до 10-ог овог месеца закључно, и то пре подне женскимима, а после подне мушкарцима.

ЗА ЖЕНСКУ РАДНИЧКУ ШКОЛУ

За оснивање женске радничке школе за српске избеглице у Лерину, приложили су: Борђе Цапуре, трговац из Битоља 100 драхма; Милутин Јовановић, телефониста из Наша, 2; Гвозден Петковић, телефониста из Крушевца 2; Ленка Стојче Растића, ковача из Лерина, 25; Тодор Милошевић, качар из Битоља, 30; Заја Јашер, рабација из Би-

СРПСКИ МАГАЦИН

ДУШАНА СТОЈАНОВИЋА

Навахија Лимбо ул. бр. 36 поштом од хотел Париса ка Покривеној Чаршији прва улица десно у непосредној близини Бурмали рамје

Има из стоваришту равне сорте гарантарано чистог природног вина у бурдама и флашама, које нарочито препоручује српским менаџима. Магадин је обилно снабдевен коњаком, ликерима, ракијом и осталом робом. Продаја на велико и на мало. Цене умерене.

14-30

СРПСКА КЊИЖАРА

М. РИСТИВОЈЕВИЋА

Код Беле Куле — Солун

Препоручује: *«Допљени»* војничке карте и разна канцелариски материјал. Поред осталих књига «Красног живота» роман са сликама од Ги де Мопасана, у две књиге од којих је прва готова и цена је 4 драхме, а друга је у штампи. «Азијада» чувени, јединствено занимљив роман из харемског живота од Пинера Лотва, драхма 4.

«Нова женска писма» од чувеног писца Марсела Прено цена 3 драхме. Нов енглеско-српски речник са изговором, од Ђ. Петровића у фином повезу драхми 7.

Сирао де Бержерак драх-

ми 6 Величноства драх. 3-50. Мемоари прица Лихновског драхми 2 Горско Вјенац драхми 3-50. Смрт Смаил Аге Ченгаћа фина израда драхми 3. а обична израда драхми 2. Доживљаји наредника Миладина са савкама драхми 3. О Словенији и Словенцима драхми 1-50. За крстом драх. 15-0. На капаји будућности од Анатола Франса драхми 1-50. Граматика од Алкалаја за француски језик драхми 5. Разговори српско-француски Тагој, и енглески штампано српски драх. 1-20.

Поруџине са фронта треба оршити преко курира, пошто је немогуће слати поштом.

Српске Званичне Новине могу се добити у истој књижари.

СИРАО ДЕ БЕРЖЕРАК

од Едмона Ростана изашао је из штампе у преводу потпуковника Љуб. А. Дабича, и може се добити код преводиоца у згради Војног Суда за официре и у књижари М. Ристивојевића до француског официрског серија. Цена је 6 драхми.

Моле се скупљачи претплате са фронта да пошљу своје људе преводиоцу ради пријема књига, и што скорије. 4-5

Одговорни уредник:

Алекса Грбановић

Штампарница «Велика Србија»

СЛАВОЉУБ — СЛАВКО М. РАДОВИЋ

трговац са Уба

извештава своје пријатеље, познанике и ратне другове да је отворио радњу у Водени, улица Веницелос, до француске полиције.

Радња је снабдевена у лепом избору свима војничким потребама, као и већом количином вина и коњака.

Скреће пажњу војним куријерама, да се у истој радњи може снабдети свима потребама како за менаџе, тако и за војнике, по најповољнијим ценама.

У исто време ставља до знања својим муштеријама да има згодно место — локал за оставу и паковање ствари које курири купују у радњи и вароши.

8-15